

ספר ישעיהו – סדר, מבנה ומhaltן כללי – יוסי אליצור

babatnra id uib:

- [א] תנו רבנן: סדרן של נביאים: יהושע ושופטים, שמואל ומלכים, ירמיה ויחזקאל, ישעה ושינוי-עشر.
- [ב] מכדי הווע קדים, {דכתיב: 'תחלת דבר ה' בהושע (הושע א) - וכי עם הווע דבר תחילת? והלא ממשה ועד הווע כמה נביאים היו, ואמר ר' יוחנן שהייתה תחילת לארבעה נביאים שנתנבו באותו הפרק, ואלו חן: הושע וישעה עמוס ומיכה} - וליקדימה להושע בראשיא?
- כיוון דכתיב נבואה היה גבי צדקה ומלacci, וחגי צדקה ומלacci סוף נביאים הו, חשב ליה בהדייהו.
- [ג] וליכתבה לחוזיה, וליקדימה! - איידיד זוטר, מירכס.
- [ד] מכדי ישעה קדים מירמיה ויחזקאל, ליקדימה לשעה בראשיא?
- כיוון דמלכים סופה חורבנה, וירמיה כולה חורבנה, ויחזקאל רישיה חורבנה וסיפיה נחמתה, וישעה בולת נחמתה - סמכוון חורבנה לחורבנה ונחמתה לנחמתה.

.1

- ר' אליעזר מבלגנצי** (ישעיהו א', א):
- [א] 'חzon ישעה בן אמו' אשר חזה על יהודה וירושלים בימי עוזיה' - מארכות לשון זה נראה שהוא לשון אנפראולוגוס [prologos An], של התחלת, ומה שמנה כאן ד' מלכים הללו שנתנבו בימים כמו תחלת נבואה הווע ועמוס ותחלת ירמיה 'אשר היה דבר ה' אליו בימי אישיה בן אמוני, וגם לשון שתי מקראות ראשונים מוכיח שכאן היא התחלת נבואהו.
- [ב] וגם הסדר יוכיח כן: שבתחלת בימי עוזיה, ולאחר כך 'בשנת מות המלך עוזיהו (ו, א), ואחר כך: 'ויהי בימי אחז בן יותם בן עוזיהו' (ז, א), ואחר כך: 'בשנת מות המלך אחז' (ז, ז, כח), ואחר כך: 'ויהי באربع עשרה שנה לחזקיה' (ל'ו, א). ואין לומר 'בשנת מות' כתרגומו: 'בשתא דאתגע בה', לפי הפשט.
- [ג] ומכאן עד 'בשנת מות המלך עוזיהו' נתנבו בימי עוזיה ובימי יותם אחרי מות אביו, שלא היו מקבלין תוכחה והיה מוכיחן על מה שהיה לוקים ומודיעם מה עלה בסופם.
- [ד] ועל כל הספר מוסב 'חzon ישעה אשר חזה' - שיש מהן בימי עוזיה, ויש מהן בימי יותם, ויש מהן בימי אחז, ויש מהן בימי חזקיהו. וכל אחד מפורש במקומו.
- [ה] ורוב הנבואות מכאן ועד 'ויהי באربع עשרה שנה לחזקיהו' [=פרקם ל'ו-ל"ט] במלכי אשור מדברות, בדבר הקרוב יותר, אלא שעיל דינהן מאריך יותר במקומות הרבה בעמידות אחרות.
- ומי-ויהי באربع עשרה שנה לחזקיהו [=ל'ו-ל"ט], עבר מעשה מלכי אשור, מדבר בנחמות העתידות [=מי ולהלא], שאנו עתידים לפרש כל אחת במקומה בעוזרת חונן הדעת.

.2. יבמות מט ע"ב:

- תני שמעון בן עוזאי אומר: מצאת מגילת יהושע בירושלים, וכותב בה: 'איש פלוני - מזור מאנש איש'. וכותב בה: 'משנת ר' אליעזר בן יעקב - קב ונקי'. וכותב בה: 'מנשה הרג את ישעה'.
- אמר רבא: מיידן דינייה וקטליה. אמר ליה: משה רבך אמר: 'כי לא יראני האדם וחוי' (שםות ל'ג) - ואת אמרת: יוארה את ה' יושב על כסא רם ונשא' (ישעיהו ו) ? משה רבך אמר: 'מי כה' אלהינו בכל קראונו אליו' (דברים ד') - ואת אמרת: 'דרשו ה' בהמצוא' (ישעיהו נ'ה)? משה רבך אמר: 'את מספר ימיך מלא' (שםות כ'ג) - ואת אמרת: 'והוספתי על ימיך חמיש עשרה שנה' (מל'ב כ')? אמר ישעה: יעדנא ביה דלא מקבל מה דאימא ליה, ואי אימא ליה אישוויה מזיד. אמר ר' שם, איבלו בארץ. אתייה לארזא ונסורה. כי מטא להדי פומה - נח נפשיה, משום דאמר יובתו עם טמא שפטים אני יושבי' (ישעיהו ו).

סנהדרין צד ע"א :

למרבה [הכתיב: לסרבה] המשרה ולשלום אין קץ וגוי' (ישעיהו ט) - אמר ר' תנחים: דבר שבר קפרא בציפורי: מפני מה כל מ"ט שבאמצע תיבה פתוח וזה סתום?

ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג.

אמרה מידת הדין לפני הקב"ה: רבש"ע, ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות
ונשבחות לפניו לא עשותו משיח, חזקיה שעשית לו כל הנשים הללו ולא אמר שירה
לפניך, העשוהו משיח? - לכך נסתתרם.

מיד פתחה הארץ ואמרה לפניו: רבש"ע, אני אומרת לפניך שירה תחת צדיק זה, ועשהו
משיח! פתחה ואמרה שירה לפניו, שנאמר: 'מכנַי הָרֶץ זְמִירֹת שְׁמֻעוֹ צְבֵי לְצִדְקָה וְגּוֹי' (ישעיהו כ"ד) ...

5. ספר ישעיהו - הצעה לסדר הנבואות:

פרק א' – מבוא בספר

פרקים ב'-ו' – נבואות מימי עוזיהו

פרקים ז'-י"ד – נבואות מימי אח'ז

ז'-ח' – חוויכות עם ה"סיעות" השונות

ט'-י"ד – ציפייה לבן שיהיה משיח ולנפילת אשור

פרקים ט"ו-נ"ה – נבואות מימי חזקיהו:

ט"ו-י"ט – ספר 'משאות' על העמים (ה"חלום")

כ'-כ"ב – השבר וגורמיו

כ"ד-כ"ז – נבואות יום ה' (האלטרנטיבה)

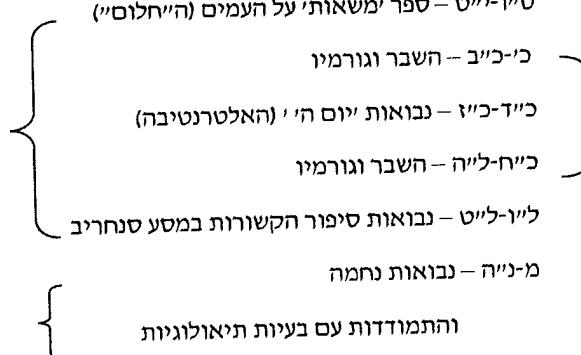
כ"ח-ל"ה – השבר וגורמיו

ל"ו-ל"ט – נבואות סיפור הקשרות במסע סנחריב

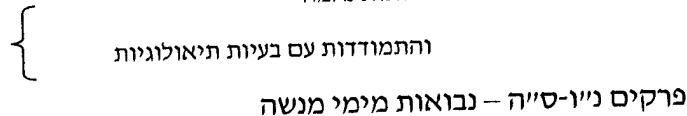
מ-נ"ה – נבואות נחמה

והתמודדות עם בעיות תיאולוגיות

שנתיים 1-14 לחזקיהו

שנתיים 14-29 לחזקיהו

פרק נ"ו-ס"ה – נבואות מימי מנשה